

Sekretærens Kontor i Østergade 1^a.

strumenter til geografisk Brug holdt en Række Forelæsninger om astronomisk Geografi¹⁾.

Selskabets Aktiver var i 1903 c. 1500,00 Kr. Passiver 0.

do. do. 1923 54161,95 Kr. do.

Statstilskudet var i 1903 1000 Kr.

do. er i 1923 10000 Kr.

Da jeg ved Aarets Slutning fratræder som Selskabets Sekretær, bringer jeg herved Selskabets Medlemmer, Abonnenter og Medarbejdere min Tak for godt Samarbejde i de forløbne 20 Aar.

Ole Olufsen.

Havajøerne.

Af

L. W. de Vis Norton, Commissionær.

Hawaii Publicity Commission. Honolulu. T. H.

Havajis amerikanske Territorium ligger nærmest midt i det store Pacific Ocean mellem 18° 54' og 22° 14' nordlig Bredde og 154° 48' og 160° 13' vestlig Længde lidt over 2,000 miles sydvest for San Francisco, over 4,600 miles fra Panama, omtrent 3,500 miles fra Yokohama og over 4,400 miles fra Sydney, Australien.

¹⁾ I Ugeskriftet »Tiden«, udgivet af fhv. Minister J. C. Christensen, er der i Hefte Nr. 36, 2. Aarg. 1911, Fredag den 8. December givet en Oversigt over Selskabets Udvikling.

Geografisk set er Øerne derfor noget isolerede, men ikke des mindre staar de i nær Forbindelse med Verdens væsentligste Centrer ved Hjælp af hurtige Dampskibslinier og forskellige elektriske Samfærdselsmidler, konstrueret af den moderne Viden-skab.

»The Hawaiian Archipelago« kaldes for »the crossroads of the Pacific« paa Grund af det store Antal Dampskibslinier, der sejler til dets Havne; og det kan med Rette siges, at paa Honolulu, Øer-

nes Hovedstad og største Havneby mødes Øst og Vest, og Nord og Syd finder fælles Interesser.

Honolulu staar i direkte Dampskibsforbindelse med New York, Baltimore, Vancouver, Seattle, San Francisco, Los Angeles, Yokohama, Central- og Syd-Amerika, Filippinerne og de store Havne i Kina, Japan, Java, Indien, Australien, New Zealand og Syd-havøerne.

Praktisk talt besøger alle de store Pacific-Dampskibslinier meget ofte Honolulu Havn.

Øernes Opdagelse.

Skønt der er stor Sandsynlighed for, at der for mindst 800 Aar siden ved Hjælp af Kano var Forbindelse mellem Havaji og Øgrupperne mod Syd; skønt det fortælles, at et japansk Skib naaede Øen Maui's Kyst i det 13. Aarh., og skønt de Efterlevende fra et spansk Skib, der led Skibbrud, siges at have landet paa den sydligste Del af den store Ø i det 16. Aarh., saa er det ikke førend den 18. Januar 1778, at James Cook, Kaptajn i den kongelige britiske Marine, som har Æren af Øernes officielle Opdagelse, laudede paa den nordlige Ø i Havaji-Kæden, som hedder: »Kauai« Øerne.

De andre Øgrupper fulgte hurtigt efter, og godt et Aar efter, nemlig den 14. Februar 1779, faldt den store Opdager som et Offer for de Indfødtes Haand i Kealakekua Bay, paa Vestkysten af »the Island of Hawaii«.

De Indfødtes Oprindelse.

Havaji-Racens Oprindelse forbliver et videnskabeligt Mysterium. Der er Slægtskab med Øgrupperne i det sydlige og sydøstlige Pacific, baade hvad angaar Befolkningen, Dyreliv og Vegetation.

Kort sagt, Indbyggerne paa alle Øgrupperne i det sydlige Pacific fra New Zealand til Hawaii og videre til Paaskeøen har det samme fælles Tabusystem, de samme Traditioner og religiøse Ritualer, og alle taler de forskellige Dialekter af det samme basiske Sprog.

Øernes Historie.

Paa Grund af at Havajerne ikke havde noget Skriftsprog, førend de første kristne Missionærer kom dertil i 1819, er meget af den ældste Historie fuldstændig forsvundet. Det er imidlertid sikkert, at Øerne i Aarhundreder blev regeret af mange Høvdinge og Smaakonger, som alle bestandig førte Krig med hverandre! Det var den mægtige Hersker: Ka-

mehameha den Første, almindelig kendt som »the Napoleon of the Pacific«, der erobrede hele »the Hawaiian Archipelago« og samlede alle Øerne under een Hersker. Han fuldendte dette Arbejde i 1795, og i de næste 74 Aar besteg 7 Herskere, den ene efter den anden, Tronen paa Havajøerne.

Den 17. Januar 1893 blev Dronning Liliuokalani afsat, efter 2 vanskelige Regeringsaar, og der blev dannet en provisoriske Regering, som søgte Forening med de Forenede Stater.

Den 4. Juli 1894 blev Republikken Hawaii erklæret. Foreningen blev virkeliggjort 5 $\frac{1}{2}$ Aar efter Dronningens Afsættelse.

Regering.

Gouvernøren for »the Territory« og »the territorial secretary«, som skal være Borger i »the Territory«, udnævnes af Præsidenten i de Forenede Stater. Gouvernøren udnævner alle andre territoriale Embedsmænd med det territoriale Senats Billigelse. Lovgivningsmagten bestaar af et Senat paa 15 Medlemmer og et Ting paa 30 Repræsentanter, valgt af Folket, som regelmæssig holder Møde hvert andet Aar og med Magt til at udøve Lovgivningen, saafremt den ikke strider mod Forbundskonstitutionen.

»The Territory« repræsenteres paa Kongressen i de Forenede Stater af en Delegeret valgt af Folket, men som ikke besidder nogen Stemme. Dommere fra »the Supreme Court« og Dommere fra »the Circuit Court« udnævnes af Præsidenten, efter Gouvernørens anbefaling.

»The City« og »the County«: Honolulu, som indbefatter hele Øen Oahu, styres af en Borgmester og Tilsynsmand. »County government« hersker paa alle de andre Øer. Mindst Halvdelen af Lovgiverne og andre officielle Embedsmænd i »the Territory« er Efterkommere af de oprindelige Havajere og er fuldstændig kvalificeret til at opfylde deres Pligter.

Geografi og Befolkning.

»The Hawaiian Archipelago« bestaar af 8 beboede Øer med en Mængde mindre Øer. Øerne er af vulkansk Oprindelse og kan rose sig af at have de højeste Bjergtinder i »the Pacific« og tillige de største udslukte og de største aktive Vulkaner i Verden. De indbefatter en Kæde c. 375 miles lang, og i Rækkefølge paa nordvest til sydøst ligger:

Niihau med et Areal paa 73 square miles, Kauai 547, Oahu 598, Molokai 261, Lanai 139, Maui 728, Kahoolawe 44 og Hawaii 4,015 square miles.

Ifølge Folketællingen 1920 var Befolkningen 255,912 Mennesker, en Forøgelse af mere end 33% i de sidste 10 Aar. Af dette samlede Antal bor 123,496 paa Øen Oahu, paa hvilken Hovedstaden Honolulu ligger, 64895 paa Havaii, 36080 paa Maui, 29,247 paa Kauai, 1784 paa Molokai, 191 paa Niihau, 185 paa Lanai, 3 paa Kahoolawe og 31 paa Midway.

Havajøerne kaldtes ofte »the Melting Pot of the Pacific«, og det er højst sandsynligt, at der ikke findes noget andet Sted i Verden, hvor saa mange forskellige Nationaliteter, hver med sine Sæder og Skikke, lever sammen i fuldstændig Fred og Harmoni.

Den japanske Befolkning er i høj Grad dominerende, og det er muligt, at det, at der bor en saa stor fremmed Befolkning paa amerikansk Territorium, kan foraarsage Drøftelsen af vigtige Spørgsmaal engang i Fremtiden. Det maa imidlertid anses for ønskeligt, at alle Japanere, født paa havajisk Territorium, ifølge deres Fødsel er amerikanske Borgere.

De vigtigste Nationaliteter, som var repræsenteret paa Territoriet ved sidste Folketælling var følgende:

109,274 Japanere, 27,002 Portugisere, 23,723 Havajere, 23,504 Kinesere, 19,708 Kaukasiere, 21,031 Fillippinere, 11,072 kaukasisk-havajiske, 6,955 asiatiske-havajiske, 2,430 Spaniere, 5602 fra Porto Rico, 4950 Koreanere, 348 Negere og andre Nationaliteter: 310. Alt i alt: 255,912.

Naturvidenskabelige Ejendommeligheder.

Havajøerne er fuldstændig vulkanske og som de fleste vulkanske Øer ligger de i en mer eller mindre lige Linie. Nogle antager, at de er lagt ovenpaa en stor Revne i Havbunden; andre, at de har hævet sig fra et oversvømmet Plateau. Det er de mest isolerede Øer i Verden, omgivet af store Havdybder, man har foretaget Lodninger indtil 18.000 Fod tæt ved Kysten og det er derfor forstaaeligt, at alle Øerne repræsenterer vældige Bjerge som rejser sig med overordentlig Brathed fra selve Stillehavets Bund.

Denne Kæde af vulkanske Bjergtinder bestaar af 15 store Kratere, som alle er meget store, og alle har været virksomme. Nu er imidlertid alle udslukte, paa nær 3, som ligger paa Øen Havaii, sikkert den yngste af hele Øgruppen. Naar man tager Øerne fra nordvest til sydøst i den rigtige Orden,

ifølge deres Oprindelse, saa hæver Øen Niihau sig til en Højde af ca. 1300 Fod over Havfladen. En Del af Øen er lav og sandsynligvis af Koralloprindelse. Denne Del bruges nu som en stor Faareavlstation og indbefatter praktisk talt hele Befolkningen. Resten af Øen hæver sig meget stejlt og danner ud mod Havet mægtige Klipper af en malerisk Type.

Øen Kauai viser sig geografisk set at være samtidig med Niihau, faktisk er det endog muligt at en eller anden mægtig Kraft har skilt de 2 Øer fra hinanden uden at ødelægge deres forskellige Lag. Kauai er næsten cirkelrund med Waialeale, som det højeste Punkt i Midten.

Kyststrækningerne er forholdsvis lave, undtagen lige paa den nordvestlige Side, hvor der findes en Strækning af 15 miles lodrette Klipper.

Hovedkonturen skraaner temmelig gradvis fra Toppen af Waialeale, der har en Højde af 5250 Fod, og ned til Havet, skønt Højdedrag og tilsvarende Dale praktisk talt gaar i alle Retninger ud fra dem.

De konstante tropiske Regnbyger, paa Grund af den altid herskende østlige Passat, foraarsager, at uhyre Landstrækninger fortæres af Havet paa den nordlige og østlige Side af Øen.

Paa Læsiden mærkes imidlertid denne Forsvinden af Land ikke saa meget, den viser sig her som store dybe Kløfter med flade Landstrækninger imellem, som gaar lige ud til Havet og aabner sig efterhaanden som de nærmer sig Havet.

Landskabet paa Kauai er meget smukt, og paa Grund af Jordens store Frugtbarhed har det givet Øen Navnet: »the Garden Island«. De gigantiske Canyons overdækket med tropisk Vegetation, Blomsternes og Planternes vidunderlige Farver, de vulkanske Klipper, de skønne maleriske Dale med de tunge Regnskyl og det bølgeformige Højland bedækket med smaragdgrønne Sukkerrør over hvilke Bjerges skydækte Tinder rager op og overalt Udsigt til det straalende Pacific, alt dette danner et Hele, hvis storslaaede Skønhed sikkert ikke overgaas noget andet Sted i Verden.

Udmærkede Automobilveje omgrænser næsten Øen, og der er mange Naturunderne, som det berømte »Waimea Canyon«, »the Barking Sands of Maua« og »the Spouting Horn of Koloa«, der gør, at Øen er meget besøgt af Turister.

Bjærgvej paa Maui.

Øen Oahu.

Øen Oahu er et sandt Friluftslaboratorium for Studiet af Vulkaner, forsynet med glimrende Eksemplarer, som faktisk viser hver Fase, forårsaget ved vulkansk Virksomhed og Erosion.

Øens Kontur danner en firsidet, dragedannet Figur og har en Kystlinie paa 177 miles. 2 parallelle Bjergkæder forbundet med et Højland danner Øen.

Koolau Kæden, som strækker sig 37 miles paa Vindsiden eller den nordøstlige Side, danner den længste Bjergkæde i Havajøgruppen og ligger mod Sydvest lige overfor »Waianae Range«, som er halvt saa lang. Det er sansynligt, at Oahu oprindeligt bestod af 2 Vulkaner, hvis tilstødende Sider ved Forsvinden af Land er blevet forenet til et central Plateau, medens der er andre, der tror, at »Waianae Range« er den ældste.

Det andet Kraters Størrelse kan fuldstændig fastslaaes om det historiske Landmærke og Pas igennem Koolau Kæden, der kaldes Pali eller Afgrunden.

Med et lodret Fald paa næsten 800 Fod udstrækker Indervæggen i dette gigantiske Krater sig paa alle Sider mange miles som stejle basaltiske Klipper. »The Pali« er Oahu's sceniske Løve, og er et Naturunder uden Sidestykke i Verden. Fra dets stejle Kant aabner et vidunderligt Panorama Udsigten til forrevne Bjerge, Klipper, Landet, stille Bugter, Korallbanker og det aabne Hav, alt farvet med en Glans, som overgaar selv den dygtigste Forfatters Beskrivelse.

Paa Læsiden er »the Koolau Range« gennemfuret fra den ene Side til den anden af en Række dybe Dale skilt fra hinanden af næsten parallelle Højdedrag, som er en iøjnefaldende Ejendommelighed i Landskabet.

Andre slaaende Ejendommeligheder i Øens oprindelige Kontur er en Række basaltiske Kratere og Tufstenskegler, som markerer Standsninger af al vulkansk Virksomhed paa Oahu. Af de sidste er »Diamond Head« den mest iøjnefaldende, den kaldes ofte »the sphinx of the Pacific« og kendes af Turister over hele Verden.

Mauna Loa.

Andre, som bør omtales, er »Punchbowl«, Keglen lige bagved Honolulu, »Tantalus«, »Salt Lake« og »Koko Head« sammen med flere mindre Kegler i Kaneohe-Distriktet paa Øens Vindside. Næsten hele Kystlinien viser hævede Korallrev, og det er paa en saadan Dannelse, at Honolulu for Størstedelen er bygget.

Naar man gaar videre mod sydøst kommer man først til Øen Molokai. Det er denne Ø, som har faaet det uhyggelige Navn »Spedalskheds Øen« af uvidende Rejsende. Faktisk tror hele Verden, at hele Øen er beboet af et spedalsk Folk, og at den er Scene for de skrækkeligste og de forfærdeligste Hændelser, omhyggeligt skjult for den ydre Verden. Intet kunde være mere blottet for Sandhed. Den spedalske Koloni i Kalaupapae paa Øens Vindside er en smuk tropisk Landsby, som ligger i Læ under en 3000 Fod høj Klippe. Dens maleriske Bygninger er næsten skjult under et Hav af Blomster, og det omkringliggende Land er i vid Udstrækning opdyrket af Koloniens Indbyggere.

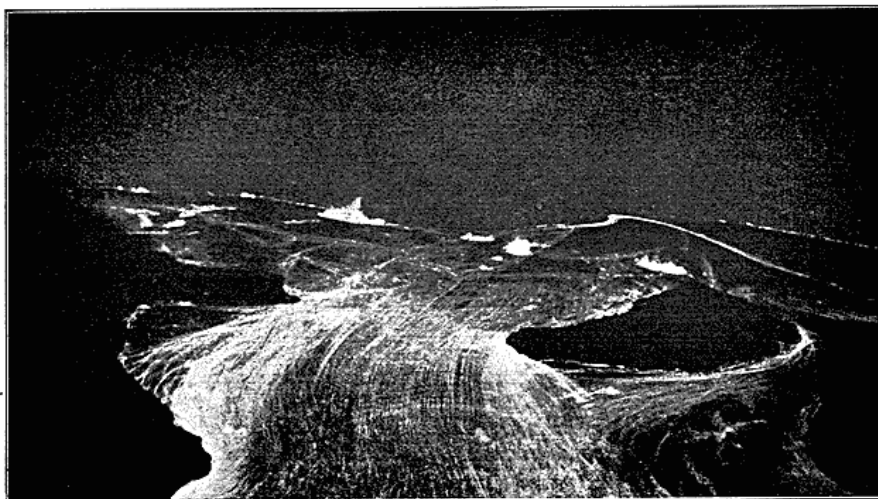
Det er her, den moderne Videnskab er ved at opnaa en af de største Sejre, Verden nogensinde har set, og ved en Række Behandlinger baseret paa

visse Afledninger af en vis Olie, sker der den ene Helbredelse efter den anden i en saa forbavsende Udstrækning, at det er ikke for meget at sige, at i Løbet af de næste 10 Aar, vil det ikke mere være nødvendigt, at der eksistere en spedalsk Koloni.

Molokai udstrækker sig næsten stik Øst og stik Vest 40 miles, men i Tværsnit er den kun 10 miles paa det bredeste Stykke. Ligesom Oahu er den dannet ved Forening af 2 vulkanske Bjerge, og den østlige Side af Øen naar en Højde af 4950 Fod. Fra Nord danner Kystlinien en praktisk talt lodret Flade af enorme Klipper, paa hvilke Olokui's kiledannede Top, som hæver sig fuldstændig stejlt fra Havbunden til en Højde af 4600 Fod, er et udmærket Eksempel.

Disse Klipper afbrydes med Mellemrum af dybe Dale med utilgængelige indre Vægge. Det er let at forstaa, at det er Grunden til de store Regnbyger, som gennemvæder Øens Vindside.

Læsiden skraaner jævnt fra Højderne ned mod Kysten og bestaar af en righoldig rød Jord, som er i Stand til at opgive en stor Afgrøde, hvis den bliver ordentlig vandet. Nu har imidlertid de kæmpemæssige Omkostninger ved at lave Tunnel igen-

Kilauea.

nem Klipper gjort det umuligt at lede Vand til denne næsten regnløse Del af Øen.

Øen Lanai.

Lanai og Maui er adskilt af en Kanal, som kun er 9 miles bred. Naar man ser Lanai fra Vindsiden ligner den en eneste vulkansk Kegel. Den største Bjergtinde, som er skovbevokset, naar en Højde af 3400 Fod, hæver sig fra sydøst og skraaner jævnt mod Nordvest, hvor der findes bratte Skraaninger.

Der er gjort meget faa geologiske Studier paa denne Ø, og det samme gælder Kahoolawe faa miles derfra, som næsten fuldstændig er blottet for Vand og som Følge deraf aldrig har udviklet sig paa noget som helst Omraade.

Øen Maui.

Øen Maui's geologiske Interesse overskygges for Gennemsnitsturisten ganske ved Tilstedeværelsen af det kæmpemæssige Krater: Haleakala, Verdens største, sovende Vulkan.

Ligesom Molokai og Oahu, er Øen Maui dannet af 2 adskilte virksomme Vulkaner, West-Maui hvis højeste Tinde er 5788 Fod, er samtidig med de vestlige Bjerge paa Oahu. Dette er uden Tvivl den ældste Del af Øen, den sig nærmede Opløsning, hvorved der dannes meget dybe og smukke Dale, viser det tydeligt. Ligesom de andre Øer er den af vulkansk Oprindelse, og Havet har fortæret mest Land paa den nordøstlige Side.

Den imponerende Jao-Dal. med sin rige Plante-

vækst lige midt i Bjergets Hjerter er saa vidunderlig, at det i Sandhed er vanskeligt at forstaa at den er blevet dannet alene af Elementerne. Haleakalos gigantiske Krater giver Verden et slaaende Eksempel paa den imponerende Kraft i Naturen, som kan rokke Fastlandene i deres Grundvold og løfte Øer op midt ude i Havet, saa højt, at deres Toppe taber sig i Skyerne.

Det højeste Punkt i Haleakala-Kæden er 10,032 Fod over Havet. Bjerget er en uhyre stor Klippe-kuppel, hvis Vindside er gennemfuret af meget store Canyons og Kløfter. Opstigningen paa den nordøstlige Side kan let gøres enten til Fods eller Hest. Paa Toppen ligger et hyggeligt, lille Hotel, som benyttes meget af de Besøgende, og det er fra dette Punkt, at næsten alle, som kommer til Havajioerne, ser de ubeskrivelig skønne Solopgange og Solnedgange.

Det vilde være umuligt her at give en detailleret Beretning om det umaadelig store Krater. Dets Størrelse er saa mægtig, at det er kun efter at dets Dimensioner er blevet reduceret til miles og acres og dets Højde til Fod, at man kan fatte dets sublim Størrelse.

Haleakala-Krateret er en udbrændt Skakt, 20 miles i Omkreds, med et Bundareal paa 121,60 acres, en Længde af $7\frac{1}{2}$ miles og en Dybde paa næsten 3000 Fod. Forestil Dem, at hele Byen New York magelig kunde placeres i denne Kløft og graves mere end $\frac{1}{4}$ mile ned, og saa husk, at Kanten paa denne mægtige Skakt er over 10,000

Kilauea.

Fod over Havet paa en Ø, som har et Areal paa kun 728 square miles.

Øen Havaii.

Den største og vigtigste Ø er Øen Havaii. Indhegnet af dens 297 miles lange Kystlinie findes $\frac{5}{8}$ af hele Øgruppens Areal. I denne Artikel kan der kun blive Plads til nogle faa af de mange vigtige Punkter i dens Geografi, Geologi og Vulkanologi.

Øen Havaii er dannet af 5 Bjergtoppe, af hvilke en ligger 13,825 Fod over Havet og er det højeste Punkt i Stillehavet. I det hele taget er Hawaii's Topografi dannet ved at de 4 Bjergtoppes Skraaninger er blevet sammenføjet og derved frembringer Øens enkle Kontur. Disse Bjergskraaninger er paa alle Sider gennemskaaret af dybe Furer af Lavastrømme, som til forskellige Tider har banet sig Vej ud fra de indre Bjerge.

Øen Havaii er en Ø, som endnu er paa sit Dannelsesstadium, og de ødelæggende Strømme af rødglødende Lava baner sig med faa Aars Mellemrum Vej ned til Kysten.

Øens 5 Bjergtoppe er: »the Summit«, som er 5505 Fod høj, »Mauna Kea« som er 13,825 Fod, »Mouna Loa«, som er 13,675, »Hualalai«, som er 8269 Fod og »Kilauea«, som er 4,000 Fod.

Vindsiden, hvor der mest dyrkes Sukkerrør, har ualmindelig meget Regn, medens Syd og Vestkysten lider under en tilsvarende Mangel paa Nedbør. Mere

end Halvdelen af den nordlige Del af Øen optages af Mauna Kea, en udslukt Vulkan, det højeste Øbjerg i Verden. Mauna Kea har sikkert været udslukt i Aarhundreder, og dets nederste Skraaninger er skaa-ret i mange Kløfter, hvorigennem Floderne strømmer ud i Havet. Toppen af Bjerget er sædvanligvis dækket af Sne, og dets eliptiske Top er tæt besat med Kegler af Cinders. Bjerget kan let bestiges til Hest, Stigningen er gennemsnitlig 400 Fod til 1 mile. Mauna Loa, den næststørste, virksomme Øvulkan i Verden, optager fuldstændig den sydlige Halvdel af Øen. Dens Grundfladedimensioner er 74 til 53 miles. Dets store, virksomme Krater: Mokuaweoweo, har et Areal paa 370 miles. Det omgives af et stort Plateau, hvis højeste Punkter 13,675 Fod over Havet eller mere end 30,000 Fod over Havbunden lige i Nærheden af Øen.

Bestigningen af Bjerget af meget farlig paa Grund af den Masse knudret Lava, som ligger paa dets Skraaninger. Det er imidlertid ofte blevet bestegnet, og efter at hele Bjerget nu er blevet en Del af den store »Hawaiian National Park«, vil der sandsynligvis i nær Fremtid blive anlagt en Vej til Toppen af Bjerget.

Hualalai hæver sig fra Vestkysten af Øen til den sydvestlige Del af Mauna Kea.

Det ligner til en vis Grad Mauna Kea, da det nemlig heller ikke har noget Topkrater. Dets Skraaninger er oversaaet med flere hundrede Cinderskegler,

som vokser i Størrelse og Antal op mod Toppen. Dets sidste Udbrud fandt Sted i 1801.

Kilauea, Verdens største, virksomme Vulkan.

Kilauea er et adspaltet Bjerg, 4,040 Fod højt. Det er Verdens største, altid virksomme Krater og tillige Verdens bedst beskuelige Vulkan. Hertil kommer, at det er den lettest tilgængelige Vulkan, som findes, idet man kan komme direkte dertil pr. Automobil fra Milo, Øens største Havneby.

Medens Kilauea er fuldstændig adskilt som Bjerg fra Mauna Loa, saa er paa Grund af de store Masser af Lava udkastet af Mauna Loa, den oprindelige Dal mellem Bjergene blevet fyldt op, saaledes at Kilauea ligger udsat for Vind og Vejr som et stort aabent Krater paa Mauna Loas østlige Side.

For at faa en Idé om Kilaueas Størrelse, er det nødvendigt at anføre dets vigtigste Dimensioner. Krateret maaler fra Nord til Syd næsten 3 miles, fra Øst til Vest omtrent 2 miles. Periferien er henved 8 miles. Krateret er næsten 500 Fod dybt, og dets Bund har et Areal paa 2,750 acres.

Vulkanens indre Krater eller virksomme Svælg er omtrent 1 mile i Omkreds og ligger paa Toppen af en svagt hvælvet Kuppel, midt i den sydlige Del af Hovedkrateret.

I den indre Skakt stiger og falder en Søjle af halvmeltet Magma, sat i Bevægelse ved Gastryk og ved Paavirkning af Sol og Maane, hvorved Jordens Overflade udvides og trækker sig sammen. Før end de sidste Par Aar har Lavaen aldrig virkelig flydt ud over Kraterets Rand, skønt det ved mange Lejligheder er brudt op igennem Hovedkraterets Bund.

Men alt dette er fornylig blevet meget forandret, idet nemlig Lavaen i de sidste 4 Aar er steget op til Kanten af dens omkringliggende Vægge og derefter som voldsomme og frygtindgydende Strømme af smeltet Ild strømmet ind i alle Retninger over Hovedkraterets Bund.

I Marts 1921 brød virkelig en af disse Strømme ud over Hovedkraterets Rand, for første Gang i den nedskrevne Historie.

I de sidste 3 Aar har Lavaen fra Kilauea; idet den har fulgt en stor Lavastrom fra Nabovulkanen Mauna Loa, ogsaa banet sig Vej op igennem en Kløft paa Bjergets Sydside, og i mange Maanedes ganske stille strømmet ud over Landet.

Kilauea og hele dets Distrikt, som indbefatter Topkrateret og Østsiden af Mauna Loa, tilligemed mange andre rygende og døde Kratere og det enestaaende Ørkenland mod Syd er altsammen samlet til »the Hawaiian National Park« ifølge Ordre fra de forenede Staters Regering.

Efterhaanden som der kommer Veje og Stier i Parken, vil den uundgaelig blive et af Verdens største Turiststeder, for der er ikke noget Sted paa Jorden, hvor der er saa mange Vidundere samlet paa saa lille et Areal.

Der er allerede gode Hoteller paa Kanten af Kilaueas Krater, og de er meget besøgt af Turister.

Kilauea-Vulkanen kan uden Spor af Fare beses baade ved Nat og Dag hele Aaret rundt. Det er et frygtindgydende Syn af vulkanske Kræfter i fuld Virksomhed. 99% af dets Besøgende beskriver det som Verdens største Vidunder; og det kan med Sandhed siges, at det har intet Sidestykke i Verden.

Klima.

Nogle faa afsluttende Ord angaaende Klimaet paa Havajøerne. Øgruppen kendes hele Verden over under Navnet: »the Paradise of the Pacific«, paa Grund af dens enestaaende Klima, dens Naturskønhed og dens frugtbare Plantevækst.

Skønt der er evig Sne paa Toppen af Bjergene paa Hawaii, findes der hverken Varme eller Kulde paa Øens ubeboede Strækninger.

Den aarlige Middeltemperatur paa alle Øerne er 71,9° F. Paa Honolulu gaar Temperaturen fra et Minimum af 55° til et Maximum paa 85°. Havets Temperatur er 72° hele Aaret rundt.

Man gør sig bedst en Idé om Klimaet, naar man hører, at der er ikke engang 10° Forskel paa Temperaturen ved Midsommer og ved Midvinter. Der er praktisk talt ingen Forskel paa Aarstiderne, og hver eneste Dag er som en balsamisk Majdag i Vesteuropa. Der er hverken Cykloner eller stærke Vindstorme. Der findes ikke Malaria, heller ikke Slinger eller andet giftigt Kryb og ingen skadelige Planter. Hvide, linnede Stoffer bruges hovedsagelig baade af Mænd og Kvinder hele Aaret. Buske og Planter blomstrer fra Januar til December, og det er meget sjældent, at man har en rigtig Regnvejrdsdag. Levfoden er ikke dyrere end i andre Dele af Amerika, og den er sikkert meget billig sammenlignet med den nuværende Levfod i Europa.